

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadnoeuropskim od 1 kr. čita po cijeni od 8 helara	U Beogradu i u krajevima zapadnoeuropskim od 1 kr. čita po cijeni od 250
U Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 helara	U Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 250
Izvan ovog područja po cijeni od 12 helara	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije po cijeni od 450
Oglaš po cijeniku.	

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate: Topličinovac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa: Kneza Mihaila ul. broj 33. Telefon br. 245

Br. 291.

BEOGRAD, utorak 23. oktobra 1917.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 22. oktobra.

Istočno bojište:

Nikakvih događaja.

Talijansko bojište:

Obostrano tišina, koji vodi kroz klanac Rolleo u dolini Pelegrino i u oblasti Marmolatta oživjela je borbenost. Na Monte Sifu poslo je za rukom rasprskavanje jedne neprijateljske oslone tačke. Jednoveremeno su u dolini Cordevole prodrle napadačke jurišne čete u drugu neprijateljsku liniju, nanijele su protivniku teške gubitke, pa se zatim sa zarobljenicima vratile u svoje polazne položaje.

Jugo-istočno bojište:

Napadom na zapadnoj obali Skumbe, koji su izvršile njemačke i austro-ugarske čete, osvojeno je nekoliko francuskih položaja.

Načelnik glavnog stožera.

Događaji na moru.

Radi zagrožavanja protivničkih transporta preduzele su naše lake pomorske boračke snage, pod vodstvom krstaša „Helgoland“, prodiranje u južnom Jadranu i tom prilikom nisu zapazile nijedan neprijateljski brod, i ako se naša flotila duže vremena bavila u blizini talijanske obale. — Napadaji neprijateljskih letaca i jedne podmornice ostali su bez uspjeha. Jedna talijanska letilica je mekom zapaljena raspadala se. Naša letilička grupa napala je uspješno s bombama nadmoćnije talijanske pomorske boračke snage, koje su se pojavile daleko na jugozapadu i bile izvan vidika naših brodova. Izgleda da je oštećen jedan talijanski razarač udarom bombe neposredno pored njega. Naše pomorske boračke snage i letaci vratili su se u potpunom broju i nepovrijeđeni.

Zapovjedništvo c. i k. mornarice.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 22. oktobra.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Ruprechta bavarskog: U Flandriji uzdigla se vatrena borba od houthousterske šume do comes-ypernskog prokopa i opet to velike žestine, pa je takvom pojačavši se u više maha do lubnjarske vatre, ostala i do u jutro. Jutros su prema do

Uspješni napadaji na talijanskom frontu. Američko priznanje o nepobjedivosti središnjih vlasti. Baltičko more pod njemačkim gospodstvom.

sada stiglih vijestima između Draai-banka i Poelkapelle uslijedili englesko-francuski napadaji.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Topnička se bitka između ailettske doline i Braye uz upotrebu svih borbenih sredstava nastavila tečajem dana a uz mala prekidanja i tečajem noći. U srednjem odsjeku Chemin des Dames bila je vatra naročito kod Cernya vrlo živahna. Isto je tako borbenost ujednostojila i u Champagnite na Maasi.

Juče je oboreno 12 neprijateljskih letaca i jedan osmatrački balon.

Istočno bojište:

U našem se posjedu nalazi cijelo ostrvo Dagoe. Privučeno je više od 1200 zarobljenika, a zaplijenjeno nekoliko topova kao i velike zalihe. Za vrijeme od devet dana vojska i mornarica izvele su zajednički operacije preko mora, koje su Njemačkoj zadobile ostrva Oesel, Moon i Dagoe, glavne oslone tačke istočnoga dijela baltičkoga mora. Ovim je donesen nov dokaz za udarnu snagu naše vojske i naše mornarice. Njihov skladni zajednički rad može se nazvati primjermim.

Mačedonsko bojište:

U dolini Skumbe naše i savezničke čete oteše od Francuza nekoliko visinskih položaja i održaše ih protiv žestokih protivnapadaja. Na drumu Bitolj-Resan u nekoliko su maha propali žestoki neprijateljski napadaji. Na širokom odsjeku s obiju strana Vardara stalno je vladala žestoka vatrena borba.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Turska.

Put njemačkoga cara u Carigrad, kao i nazdravice, koje su ondje izmijenili sultan Mohamed V. i car Wilhelm II. podsjećaju nas, da se upravo sada navršuju tri godine, od kako se Turska kao saveznik priključila središnjim vlastima i na njihovoj strani stupila u svjetski rat. Turski državnici, koji su razvitak evropskog političkog položaja od San Stefanskog mira na ovamo posmatrali ispravnim pogledom, nijesu se dali zavarati lijepim petrogradskim i londonskim obećanjima, nego su pravodobno shvatili, da bi pobjeda koalicije značila u isti mah i

propast osmanske carevine. Namjere su naime četvornog sporazuma odnosno aziske Turske izbile već jasno na površinu, razdioba osmanskog carstva između sporazumnih silama bila je u glavniim crtama već utanačena, a Rusija je smatrala da je kucnuo onaj čas, u kojem može da ostvari svoj davni san: zauzimanje dardanelskog tjesnaca. Turska je dakle znala, da ne će biti u stanju pod pritiskom koalicije odbraniti ni svoju neutralnost, još manje održati svoju nezavisnost i cjelokupnost svoje teritorije.

Takav je bio položaj, kad je Rusija u oktobru 1914. mobilisala i za borbu spremila svoju crnomorsku flotu, kako bi, u slučaju potrebe, i sa oružanom rukom prodrli u Bospor. Turska pomorska snaga, znatno pojačana njemačkim ratnim brodovima „Goeben“ i „Breslau“, preduzela je sa svoje strane nužne protivmjere i tako su 29. oktobra 1914. započela neprijateljstva ruskim napadajem na otoman-sku flotu. Borba se svršila u korist Turaka, a ruska se ratna mornarica, izgubivši niški brod „Prut“ i torpednu ratnu ladicu „Kubanez“, morala teško oštećena povući u svoja pristaništa. Jedna turska krstarica bombardovala je poslije toga Theodosiju, drugi turski ratni brodovi pojavili su se pred Odesom i oteli ruske brodove, koji su se ondje nalazili, a najzad je krstarica „Sultan Jawu-Selim“ (Goeben), svojom vatrom zapalila Sevastopol! Tako je smjelosti i hrabrosti turske ratne flote uspjelo da u roku od cigla dva dana zadobije nadmoć u Crnom moru, a rusku flotu potisne u defenzivu, u kojoj se ona drži još i danas.

Priključak Turske središnjim vlastima bio je do duše izazvan držanjem koalicije, no on je ipak za nju došao neočekivano, jer su naročito u Londonu vjerovali da će se „visoka porta“ dati umekšati. Tako je 30. oktobra 1914. tadašnji veliki britanski sekretar spoljnih poslova Sir Edward Grey pisao britanskom poslaniku u Carigradu sljedeće pismo, koje u pravom svjetlu odaje englesko licemjerstvo: „Rusija je na očigled ponovno povrijeđena neutralnosti sa strane Turske kao i na očigled najizazivačijeg postupanja, koje u stvari sliči neprijateljskom postupanju, dokazala skrajnju strpljivost: jednako su uzdržljivost dokazale i ruske saveznice Velika Britanija i Francuska. Očigledno je, da ne postoji nikakva mogućnost za povrat isključnom održanju neutralnosti, dok njemačke mornarske i vojničke misije ostanu u Carigradu. Takvo stanje ne može duže potrajati“.

U isto vrijeme sa ovim pismom došao je i zahtjev, da se turskoj vladi preda ultimatum sa rokom od dvanaest sati. No istoga je dana otpoisan u London brzoglasni izvještaj engleskog poslanika kod „visoke porte“ sa saopštenjem, da su on i ostali poslanici sporazumnih sila 30. oktobra od turske vlade zahtijevali svoje putnice za to što je turski ministar unutarnjih djela u svom razgovoru sa poslanikom jedne neutralne države otvoreno priznao, „da je sudbina Turske svezana sa sudbinom njemačkoga carstva“.

Doduše, tečajem borbi uspjelo je Englezima, da prednje položaje svojih utvrđenja na suscom prokopu pojačaju i da, poslije kako je ekspedicija generala Townshenda svršila sa poznatim neuspjehom, sa silno nadmoćnijim snagama prodru do Bagdada, dok su Rusi prodrli u Armeniju; no englesko-francuske pomorske i suvozemne snage nijesu mogle da zauzmu Dardanele, a tim porazom pretrpio je ugled Velike Britanije na istoku silan udarac. Čije se djelovanje prostiralo na čitav islamski svijet i čije će se za Englesku kobne posljedice u punoj mjeri osjetiti, kada ratni položaj četvornom savezu bude dopuštao da u svrhu ponovnog uspostavljanja integriteta osmanske carevine u Maloj Aziji započne potrebnim vojničkim akcijama. Rašireni frontovi, koje ima Turska da brani protiv Rusa i Engleza, zahtijevali su, razumije se, takvu podjelu sila, da se uz dane okolnosti, kad i Austro-Ugarska na talijanskom, a Njemačka na zapadnom frontu stoje u defenzivi, za sada ne može više tražiti.

Šta je Turska u slavedobitnoj odbrani Dardanela protiv najveće pomorske sile svijeta učinila, spada u najdivnija djela vojski i flota četvornog saveza. Potopljeno su mnogobrojni britanski i francuski ratni brodovi, uništeni dijelom od podmornica a dijelom dobro gadjanom vatrom turskih baterija, a mnogo je hiljada britanskih i francuskih vojnika našlo na Galipolju ili u morskoj dubini pred Galipoljem svoj vječni grob. Razbacajući se velikim frazama, oholo je u ono vrijeme izjavio tadašnji prvi lord engleske ratne mornarice Winston Churchill, da će Engleska za osvojenje Dardanela upotrijebiti samo „višak“ svojih pomorskih snaga. Sada i on kao i cijeli svijet znađe, da je i ono malo, što je od toga „viška“ ostalo, moralo ustuknuti pred zastavom polumjeseca, koja i nadalje nad Dardanelima slavedobitno leprši!

U vjernom bratstvu oružja bore se austro-ugarske i njemačke čete u Maloj Aziji na strani svojih turskih drugova, dok su s druge strane turske divizije na galicijskim bojištima stekle neumrlu slavu. Tako može Turska danas, kada je povoljna odluka svjetskoga rata za četvorni savez već potpuno dozrijevala pa treba još samo malo odlučnoga napora da se u punoj mjeri i uhvare, — sa potpunom sigurnošću očekivati, da se i za nju približuje vrijeme obilne žetve u znaku konačne pobjede središnjih vlasti.

Car i kralj Karlo u južnom Tirolu.

Kb. Trient, 22. oktobra.

Njegovo Veličanstvo stiglo je u južni Tirol 21. rano u jutro sa vojnom pratnjom, u kojoj se nalazio i načelnik glavnog stožera. Monarh je posjetio nekoliko odjeljenja na frontu. Čete, kao i stanovništvo južnog Tirola pozdravljalo je svuda cara i kralja burnim oduševljenjem.

I opet potopljeno 46.000 tona.

Kb. Berlin, 22. oktobra.

Wolffov ured javlja: Svjesnom upravom i neustrašivošću poslo je za rukom našim podmornicama, da kraj sve neprijateljske odbrane potopio opet 12 parnih brodova i 3 jedrenjaka sa preko 46.000 brutto regist. tona. Zapovjednik pomorski natporučnik Kersch izbacio je u genovskom zalivu između 7 parnih brodova, određeni za Italiju, za 18 minuta 3 natovarena parna broda. Zapovjednik kapetan-lajtnant Marschall uništio je dva velika transporta ratnog materijala, koji su u jakoj pratnji bili na putu za Egipat. Jedan od tih, natovaren municijom i materijalom za letice, odletio je sa silnom detonacijom u vazduh. Ista podmornica savladala je u artiljerijskom boju engleski naoružani parolni parni brod „H. M. S. Charles“ i zarobila ratnu zapovjedničku zastavu.

Nepobjedivost Njemačke.

Priznanje američke vojne misije.

Kb. Berlin, 22. oktobra.

„Nordd. Allg. Zeitung“ donosi izvod iz „New-York World“-a i drugih američkih listova o izvještaju američke vojne misije, koja je pod vodstvom generala Pershinga posjetila francuski front. U izvještaju se tvrdi, da Njemačka ima 4 milijuna, Austro-

putu naših parlamentara (22. IX. 1914. i 18. II. 1915.) u Beograd itd. Često se je ponajljao razgovor o bombardovanju Zemuna od 28. IX. 1914. 10. II. 17. II. 6. III. i 12. VIII. 1915. te o doživljajima i osobnim utiscima kod tog pucanja.

Osobito se je dobro svaki sjećao bombardovanja od 6. aprila. Općenito se govorilo, da je to bila najjača topovska pucnjava na Zemun. Trajala je sat i po. Pogodjeno je 54 kuća. Dvije su osobe smrćene, a pet ih ranjeno, pa se razgovor o tom pucanju često opetovao.

Samo na večer oživjela je i ova kafana. Dolazili bi onamo časnici iz obližnjih sela, na odmor, a lijepa stasita kasirica „Bella“, započela je svoju ulogu fine, otmjene kurtisane. Igrala je svoju ulogu svagda osobito dobro. Zabavljala je sve stolove, a njeno požudno tijelo, vragoljaste, vatrene oči i frivolni no ipak pristojni način zabavljanja, privlačio je sve, mlado i staro, i visoke u rangu časnike i činovnike i mladjariju na prvim stepenima vojničke ili činovničke hijerarhije. Postala je popularna, a njeno ime prenosilo se i spominjalo daleko preko granica zemunskog kotara pa i danas još nema razgovora o ratnim događajima u Zemun, „da se ne spomene „Bella“ — ta Phryna, kad ti je smrt prijetila preko Save ili Dunava. Inače je najomiljenija šetnja bila u gornji grad oko Hunjadijevog spomenika, toga najprkudnijeg cilja srpskih baterija. Odavde se mogao dobro pratiti lijet taneta, koja su padala na šumske visove kod Topčidera ili Čukarice, Banovo brdo gdje su bile smještenе srpske baterije. Spadalo je u „bon ton“ ne pokazivati strah prigodom bombardovanja, pa su i žene i

Podlistak.

Napisao Dr. F. T. (Zemun):

Zemun pred veliku ofenzivu u oktobru 1915.

Zemun je za vrijeme mira bio jedan od najprometnijih, a možda i najveselijih gradova Hrvatske. U šest sati poslije podne vrvjelo je uvijek Glavnom i Gospodskom ulicom veliko mnoštvo svijeta, mješavina elegantnih žena, časnika, automobila, a kavane su dupkom pune bile birana opštinstva.

Osobito nedjeljom i svedem prešao je u Zemun dio Beograda, pa je korzo pred večer bio tako posjećen, da se nije moglo ulicom proći, sve se tiskalo ovamo i tamo, a zrak je odisao mirisom parfuma, kojega je srpska dama tako zavoljela, da bez njega nikuda, a najmanje u Zemun nebi pošla.

Sada se taj grad sasvim promijenio. „Hotel Central“ u kojem se prije rata više puta ni za skupe novce nije moglo dobiti sobe, sada je bio posve prazan.

Korzo, kojim je prije prolazilo 1000 i 1000 ljudi, sasvim je izostao. Nije se više čuo zvuk tamburice po krčmama, ni „Tizine“ bande u „Grand hotelu“. Nije bilo elegantnih dama, ni parfuma, cvijeća, ni električnog svijetla u donjem gradu.

Sve kafane i gostione, u koliko su u opšte bile otvorene, već se zatvaraju u 9 sati, a samo „Crna mačka“, te udobna i svakom omiljena gostiona i kafana „Central“ bile su otvorene i poslije toga.

Poslije 9 sati i nije bilo više nikog na ulici. Samo redarstvo i vojništvo, koje vrši službu, može nesmetano gradom prolaziti. Svi drugi morali su se iskazivati na poziv vojničke, oružničke ili redarstvene straže propusnicama, koje je izdavala vojna odnosno redarstvena vlast.

I tako se u noćnoj gluhaj tišini čulo samo ritmičko udaranje teških čizama ili cipela ove ili one straže, sve to praćeno zvukom pucnjave iz topova ili čagrtanje mašinskih pušaka, snježnih oko željezničkog mosta, a neprijateljski reflektori rasvijetljivali su nam grad kroz cijelu noć.

Od gradjanskih oblasti nalazile su se ovdje samo kr. redarstveno povjereništvo i gradsko poglavarstvo, te poštanski i brzojavni ured, koje su vlasti uređivale u gornjem gradu, gdje se je nalazilo c. i k. gromadno zapovjedništvo, c. i k. mjesno vojno zapovjedništvo i kr. oružništvo. Ostale gradske vlasti prenijeli su sijeo radi mirnog i nesmetanog uređivanja u Indiju, pa su samo izaslanici dolazili od vremena do vremena u Zemun.

Od škedića vršila je poslovanje ovdje samo podružnica L. hrv. škedića, dočim su ostale škedićne obustavile poslovanje. Sve škole bile su naravno zatvorene.

Kako su se odmah nakon proglašenja rata mnoge porodice odavde odselile, to se je zbog opštih ratnih prilika u Zemun i kotaru, nakon invazije srpske vojske i evakuacije, te t. z. perustracije nepoćudnih i sumnjivih osoba, broj stanovništva u Zemun snizio u donjem i gornjem gradu na minimum. Samo u predgrađu „Frankindol“ ostao

je broj stanovništva gotovo nepromijenjen.

Prema popisu objavljenom po gradskom poglavarstvu iznosio je broj stanovništva u cijelom gradu 1. septembra 1915. 6.400 od 18.500 prije rata. Muškaraca iznad 10 g. bilo je 1.700, a ostalo žene i djece. Najmanje stanovnika u Zemun bilo je u februaru 1915. t. j. 6000. Mnoge su dakle ulice u donjem i gornjem gradu bile sasvim osamljene, stanovi napušteni, prozori sa ulica od detonacija topovskih taneta ili raznih provala porazbijani, dvorišta korovom zaraštena, vrata zapčaćena ili provadjena, a samo gdje gdje po koji starac ili starica provirivali su kroz prozor ili po koji pas ili mačka krstarile su svakom ulicom tražeć hrane ili svoga gospodara, pa je cijela ta slika činila na prolaznika neobičan, dubok utisak; pa kako da i ne — iz prometnog, veselog grada našao si se najednom na zapuštenom groblju.

Veća skupina ljudi sastala bi se dnevno po dva puta samo u Glavnoj ulici pred kućom pekara Nieznera, gdje je bila smještena gradska aprovi-zacija. Tu je bilo skupljeno zaostalo stanovništvo, staro i mlado, ponajviše sama bijedna lica, tu je bilo gužve, vikanja i otmjanja za mjesto, tko će prije doći do korice hljeba ili druge kakve namirnice. Tu je gradsko poglavarstvo osobitom vještinom i nastojanjem u najtežim danima kraj svih prometnih neprilika nastalih uslijed ratnih događaja u Zemun, blažilo bijedu tolikih bijednika, ostalih preko noći bez svake zarade i novčanijh sredstava, dijeleći najnužnije životne namirnice.

Tu je i po koja suza kapnula, ako bi koji mališ ili nemoćan starac za-

kasnuo u određeni sat doći i tako slučajno taj onda ostao bez hljeba. Tu je znalo biti i veselja, ako je hljeb — dobro izgledao...

Čovjek bi zaista morao biti i pjesnik, slikar i psiholog, ako bi htio da ovu sliku dobro opiše.

Činovništvo sastajalo se na ručak i večeru u gostioni kod „Crne mačke“, pa je sve tu bilo na okupu za jednim stolom. Ovamo su dolazili i časnici, koji nijesu jeli u vojničkoj menazi u gornjem gradu. Iz „Crne mačke“ redovno se je polazio na kavu u kafanu „Central“.

Cijelo društvo kojih 10—15 osoba, posjedalo je opet za stalni stol, a inače drugih gosti poslije podne ovdje i nije bilo.

U cijeloj kafani „Central“ 10—15 osoba!

Mjesto veseljih vijesti o plesovima i koncertima, čuli smo i čitali ovdje vijesti s ovog ili onog ratišta, o zauzimanju ovog ili onog grada, o junaštvima naše vojske s ovog ili onog ratišta. Vijesti o sporazumnim silama, centralnim vlastima i držanju neutralnih država. Vijesti o dekoracijama, Crvenom Krstu i gubitcima ove ili one zaraćene države, o zarobljenicima, invalidima i t. d. i t. d. Analogno tome vodio se razgovor u čistom ratnom stilu. Ovaj ili onaj znao je nešto nova pripovijedati o bojnim prugama, strijeljačkim jarcima, o fluku taneta, koja preko Zemuna lete i onima, koja odavde na Beograd padaju, o minama, aeroplanima, zračnim ladjama, reflektorima, o našim monitorima na Dunavu ili topovskim baterijama sa Laudonovog šanca, o invaziji srpske vojske na našu stranu, o evakuaciji, perustraciji, o taocima, o

Ugarska i Turska između 2 i pol i 2 milijuna pričuva, dokle saveznici imaju u Francuskoj oko 5 milijuna. Tih 5 milijuna francuskih i engleskih četa nisu dovoljne, da potisnu njemačke linije, koje drže 3 milijuna. Ako bi se ta 3 milijuna još pojačala s 4 milijuna njemačke pričuve i s 2 milijuna sa francuskog fronta, onda bi Amerikanci morali prebaciti u Evropu najmanje 4 milijuna, a po mogućstvu i dva puta toliko, ako hoće da prođu. Sve kad ne bi bilo njemačkih podmornica, potrebno bi bilo najmanje 5 do 6 godina pa da se postigne uspjeh. Ali kako potapljanja daleko nadmašuju svekoliku mogućnost, prosto nije moguće pobijediti Njemačku.

Njemački car i maršal Hindenburg prilikom sjajnog rezultata 7. ratnog zajma.

Kb. Berlin, 22. oktobra.

Prilikom rezultata 7. ratnog zajma primio je državni tajnik u ministarstvu finansija, grof pl. Roedern od njemačkog cara ovu depešu: Mnogo obradovan sjajnim rezultatom upisa 7. ratnog zajma izjavljujem Vama, carevinskoj banci i svima, koji su sudjelovali, moju srdačnu zahvalnost i čestitku na postignutom uspjehu. Pun snage i svijestan svoga cilja stoji cijeli njemački narod uz svoje junačke sinove na bojištu također u 4. ratnoj godini, a za svojom državnom i vojnom upravom, spreman na svaku žrtvu u krvi i dobru, dok ne pobjede čast i sloboda domovine u boju protiv najezde premoćnih neprijatelja. Bog neka blagoslovi svaku vjernost i poštovanje sretnim i korisnim mirom. Maršal pl. Hindenburg uputio je također depešu na državnog tajnika u ministarstvu finansija, u kojoj između ostalog veli: Ja sam osjetio naknadnu radost zbog mog rođendana, kad sam primio vijest o sjajnom uspjehu 7. ratnog zajma. Ovaj uspjeh pokazuje najbolje našim protivnicima, da Njemačku ne mogu ekonomski uništiti, i daje mi dokaza, da njemački narod ima stalnu nadu u pobjedu. Molim Vašu Preuzvišenost, da objavi moju najsrdačniju zahvalnost za to.

Njemačka akcija u Istočnom moru.

Petrogradu prijete opasnost.

Izjave ruskih generala.
(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Stockholm, 22. oktobra.

Ruski ministar mornarice Verderovski izjavio je, da je položaj povodom njemačke invazije vrlo kritičan, i ako zbog bliske zime ne prijete neposredna opasnost u Finskom zalivu i Petrogradu. Na suprot tome smatraju stručnjaci, da je položaj težak. Admiral Memel izjavljuje u listu „Utro Rosiji“, da dobro promišljeni manevr Nijemaca ozbiljno prijete Petrogradu. Nijemci mogu da iskrcavaju čete kod Hapsala i Revala i da tada prođu prema Narvi, koja je samo tri dana udaljena od Petrograda. Bojati se je vazdušnog napada na Petrograd.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Haag, 22. oktobra.

„Daily Mail“ javlja iz Petrograda, da su tamo po svima ulicama izlupljene obzname vladine, koje upućuju stanovništvo, šta treba da radi u slučaju neprijateljskog vazdušnog napada.

djevojke često bile nazočne kod takvog bombardiranja. Sjetna kroz osamljeni park kraljice Jelisavete do slastičarnice Franz ili Pinter bila je također uobičajena. Tu se pri dobroj kavi u jutro i poslije podne obdržavala redovna seansa ovdje zaostale inteligencije. Pod konac mjeseca septembra izdan je ponovno poziv kr. red. povjereništva i gradskog poglavarstva na građanstvo, u kom se svakom u vlastitom interesu preporuča, da što prije ostavi grad i skloni u sigurnije krajeve. U Zemun je dolazila već silna vojska, naša i njemačka. Neprekidnim redom kao gusti vanovski valovi nizala se jedna četa za drugom kroz punih osam dana. Topovi svih kalibara, čete svih vrsti, automobili, kola Crvenog Krsta, mašinske puške, silan tren, sve je to i nenadno i na jednom stiglo na svoje mjesto.

I onda je u istinu uzorno zasnovana i herojski provedena akcija započela 8. X. 1915.

Po prilici 100 topova svih kalibara od 4.7 cm. do uključivo 42 cm. sipali su strašnom brzinom vatru na frontu, koji je bio dugačak jedan km. Nakon što je ova paklena topovska pucnjava, koja je trajala nekoliko sati, prestala počela je akcija sa samim opsjeđanjem Beograda, koja je trajala do uključivo 9. oktobra. Toga dana pao je Beograd u ruke savezničkih četa. U Beogradu, u tvorničkom dijelu grada gore tvornice, a u Zemunu glavnom ulicom sa kolodvora prvi srpski zarobljenici, njih oko 2000.

Zatvoreni ruski ratni brodovi u rizičnom zalivu.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Basel, 22. oktobra.

„Basler Anzeiger“ javlja: U rizičnom zalivu zatvoreno je nekoliko ruskih pomorskih jedinica, pošto nijesu mogle za vremena pobjeći.

Rusi zapalili grad Marienham na aalandskom ostrvu.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Haparanda, 22. oktobra.

Jedini grad na aalandskim ostrvima, Marienham, Rusi su zapalili.

Finska i Estlandija izgubljene za Rusiju. — Sud francuskog vojnog kritičara.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Zeneva, 22. oktobra.

Vojni kritičar „Echo de Paris“-a misli, da će Nijemci uskoro posjesti Hapsalu. Položaj je Rusa kritičan. Finska i Estlandija izgleda da su za Ruse izgubljene.

Ruski službeni izvještaj o napuštanju ostrva Moon.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Stockholm, 22. oktobra.

Stožer ruske mornarice javlja pod 26. o. m. j. Pod pritiskom neprijateljske nadmoćnosti bili smo primorani, da napustimo ostrvo Moon. Napuštanje je izvršeno pod neprijateljskom unakrsnom vatom u vrlo teškim okolnostima. Naše torpednjače su zapazile kod ulaza u finski zaliv neprijateljske podmornice.

„Zeppelin“ nad Helsingforsom.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Stockholm, 22. oktobra.

„Aftonbladet“ javlja iz Haparande, da je u srijedu preletio jedan Zeppelin preko Helsingforsa i Abo-a.

Rusija poslije revolucije.

Rasulo ruske vojske.

Kb. Stockholm, 22. oktobra.

Ruski listovi objavljuju dnevnu zapovijest vrhovnog zapovjednika, iz koje izlazi, da vojnici namjeravaju, da jednog izvjesnog dana napuste svoje položaje, i da odusvoje svojim kućama. Dalje se vidi, iz te zapovijesti nezadovoljstvo vojske zbog nedovoljnog naoružanja, odijela i hrane. Frontovni komesari izvještavaju, da su Kornijoljev ustanak i zaključak petrogradskog radničkog savjeta, koji poziva u borbu protiv privremene vlade, sa svim potkopale autoritet vojne uprave među vojnicima. Nepovjerenje vojnika protiv časnika je u izvjesnim korovima toliko, da časnici hoće da strajkuju.

Nemiri i zločini.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Rotterdam, 22. oktobra.

„Times“ doznaje iz Odeše, da je tamo doduše mirno, ali da zabuna postaje sve veća u južnoj Rusiji. Iz Kijeva, Ostrova, Astrahana i Krima, isto tako iz Besarabije stižu glasovi o nemirima i o trvenju između oružanih vojnika i građana. U blizini je Vladikavkaza 200 razbojnika prouzrokovalo noću isključno jednog brzog voza, te porobiše putnike i njih 100 poubijase. U okolini Odeše se upetorostručio broj zločina.

Opšta skupština stručnih radničkih udruženja.

Kb. Moskva, 22. oktobra.

Petrogradska brzojavna agencija javlja: Zaključena je opšta skupština

stručnih radničkih udruženja Velike Rusije. U skupštini je preko delegata bilo zastupljeno više milijuna birača raznih političkih struja. Jedan dio skupštine tražio je radnički rad s demokratskim i socijalističkim strankama, a drugi je bio za nezavisnu politiku. Skupština je usvojila odluku, kojom se pozivaju sva stručna radnička udruženja, da svim silama učestvuju u izborima za zakonodavnu skupštinu i da se u tom cilju radi zajednički sa svim socijalističkim elementima, koji su za snažnu odbranu otadžbine i uspostavljenje javnoga poredka, a naročito sa onim političkim frakcijama, kojima pripadaju političari, koji temeljno poznaju nacionalni ruski život.

Pred odstupom Ribot-a.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Bern, 22. oktobra.

Francuska štampa donosi vijest o predstojećem odstupu Ribot-a. „La Victoire“ predskazuje, da bi moglo odstupiti i nekoliko drugih ministara.

Vazdušni napadaj na Englesku.

Engleski zvanični izvještaj.

Kb. London, 22. oktobra.

Zvanično. Prilikom jučerašnjeg napada ubijeno je 27, a ranjeno 53 osobe. Bilo je i inače stvarne štete.

Kb. London, 22. oktobra.

Zvanično. Neprijateljske letilice napale su večeras istočne i sjeveroistočne grofovijske. Neprijatelj je prodro do izvjesnog odstojanja u unutrašnjost grofovijske, ali nije izveo određene napadae. U napadaju je učestvovalo 6 do 7 napadača. Bombe su bacane na raznim tačkama, među njima neke i na London.

Najnovije brzojavne vijesti.

Štednja bečkog stanovništva.

Kb. Beč, 22. oktobra.

Štedni ulošci kod većih bečkih vjerskih zavoda povisili su se prema septembru prošle godine, u koje je vrijeme porast iznosio 58 milijuna za daljih 17 milijuna kruna. Od početka ove god. porasli su ulošci od 2530 na 3221 milijun kruna.

Naprasna smrt francuskog generala.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Paris, 22. oktobra.

(Havas). General Baratier je umro iznenada u rovu prve linije.

Atentat protiv kralja Milana

10. (23.) oktobra 1882.

Danas se navršuje trideset pet godina kada je gđa. Ilka, žena Jevrema Markovića, pukovnika, izvršila atentat na kralja Milana u sabornoj crkvi. Po sjećanju jednog očevidca saopštićemo, koliko se on još sjeća, ovaj događaj. — Toga dana oko 10 sati prije podne vraćao se kralj Milan sa kraljicom Natalijom iz inostranstva. Radi njihovog dočeka se bio slegao silan svijet na parobrodskoj stanici na Savi. Bili su tu svi članovi vlade, državni savjetnici, viši časnici, načelnici svih ministarstava, predstavnici opštine Beograda na čelu s predsjednikom gradske opštine, uglednije građanstvo, mitropolit sa sveštenicima, i kao što napomenusmo silan svijet. S grada su pucali topovi kad se parni brod od Zemuna približavao Beogradu. Doček je bio ovako vrlo svečan s toga, što se kralj Milan kao kralj Srbije prvi put vraćao sa svoga puta iz inostranstva, a naročito poslije njegovog bavljenja u Beču, kome se pripisivalo tada veći

značaj. Dok se kralj Milan s kraljicom pozdravljao na savskom pristaništu s članovima vlade, mitropolitom, časnicima i ostalim, ušla je u sabornu crkvu neopaženo — i ako je tu bilo dosta policijskih činovnika — gđa. Ilka, žena u Topoli strijeljanog pukovnika Jevrema Markovića. Crkva je tada bila još prazna, jer se u nju prije kraljeva dolaska nije niko puštao. Ođla Ilka stala je u sto ženske preprate, tako zgodno iza jednog stuba, da je niko nije mogao primjetiti. Imala je na sebi dug gornji kaput. Svijet je na Savi i odatle do crkve burno pozdravljao kralja Milana i kraljicu Nataliju, koja je zadržavala svakog svojom ljepotom. Na ulazu u crkvu dočekalo je kralja i kraljicu sveštenstvo u svečanom crkvenom ruhu. U tom trenutku je Ilka izašla iz stola i tiho se približila stubu, prvom od crkvenih vrata, svoju ruku je grčevito držala ispod kaputa. U trenutku kad je kralj Milan, poslije crkvenog blagoslova, htio da korakne u crkvu, Ilka mu se naglo približila i još je brže izvadila ispod kaputa revolver i ispalila metak na kralja. Pucanj revolvera je ođeknuo u crkvi, ali je metak proletio između kralja i kraljice i udario u suprotni crkveni stub. Ilka htjede da ispali i drugi metak na kralja. Kraljica Natalija je brzo prešla na lijevu stranu, da bi zaklonila kralja. Prvi kraljev adjutant general Franasović, koji se nalazio u neposrednoj blizini kralja Milana, jurio je na atentatorku, dohvaćao joj ruku i na taj način osujetio drugi hitac. Policijski činovnik Skenderović brzo je pritrčao, razoručao atentatorku i poveo je iz crkve. Kralj Milan, potpuno stišan, za kratko vrijeme je posmatrao Ilku, izašao je iz crkve i ođezas se u dvor. Sve se to dogodilo za trenut oka.

Kad je svijet saznao šta se dogodilo u crkvi, i kad su Ilku povelili iz crkve, jurio je u ogorčenju na atentatorku i htio je doslovno linčovati; razdraženost u svijetu je bila tolika, da je policija bila primorana da Ilku teškom mukom uvede i skloni u jednu od onih starih kuća preko puta crkve. I na tom kratkom razmaku ogorčena svijetina je Ilku svu raščerupala i pocijepala joj odijelo. Ministar vojni puk. Teša Nikolić je glasno saopštio svijetu, da je kralj Milan ostao nepovrijeđen. Masa svijeta je još dugo čekala pred kućom da se atentatorki osveti, ali je nju policija poboćnom ulicom odvezla u gradsku upravu.

U 11 sati prije podne održano je u sabornoj crkvi svečano blagodarjenje za sretno spašjenje života kralja Milana. Crkva je bila puna svijeta. Kralj Milan u prolazu za crkvu bio je svuda oduševljeno pozdravljen.

Poslije prvog saslušanja u upravi grada Ilka je noću sprovedena u zatvor u beogradsku tvrđavu, gdje je nad njom produžena dalja istraga. I ako je ona u svakom saslušanju odlučno izjavljivala, da nema ni jednog saučesnika, da je atentat sama izvršila, u namjeri da ubije kralja Milana što joj je nevinno osuđen i strijeljan muž Jevrem, ipak je vlast bila poapsila mnoge članove njene bliske i dalje rodbine, ljude ni krive ni dužne. — Istraga je nad svima vrlo dugo trajala, i tek kad se i štampa bila počela da buni protiv tako dugog otezanja istrage došlo je do sudskog pretresa. Prije sudskog pretresa vlast je pustila iz zatvora sve uapšene ličnosti, jer se utvrdilo, da su sa svim nevini.

Ilki je sudio gradski prvostepeni sud, koji se tada nalazio u zgradi na savskom pristaništu. Pretres Ilki trajao je nekoliko dana, a njime je rukovodio vrlo obrazito, hladno i nepristrano tadašnji predsjednik suda a sada državni savjetnik u miru g. Aca Jovanović. Pretresu je prisustvovao svakog dana silan svijet.

nak Škodine tvornice u Plzinu sa slikama u tekstu. Od ostalih slika spominjemo: nadvojvodu Maksa, brata cara i kralja Karla, s njegovom zaručnicom princezom Hohenlohe-Schillingsfürst, zatim slike iz Albanije, Bosne, sa Soče i slovenskog ratišta, kancelara dra Michaelisa itd. Osim toga svaki broj donosi kratki pregled ratnih događaja u prošloj godini, te popis mrtvih i ranjenih c. i kr. vojske. „Ilustrovanu ratnu kroniku“, koja izlazi svakog drugog četvrtka, izdaje zagrebački knjižara L. Hartmanna (Stj. Kugli), Ilica 30, a staje na četvrt godine 3 K 60 h.

HALI PODLISTAR.

Najbolja naknada za cipele.

Najidealniju naknadu za cipele pronašao je neki Talijan, koji opisuje ovako u rimskim novinama: „Treba nekoliko puta noge ukvasiti dobro u hromovoj kiselini. Ovo treba činiti, dok koža na nozi toliko oždrene, koliko teleća koža, tako ujedno nogu dobija onu žutu boju, koju imaju žute cipele, što se nose u ljeto. Ko upotrebljava ovaj način, ne će osjetiti oskudicu kože. Može šetati komotno i bez troška, te se može potpuno odreći nove obuće. Oni, koji žele luksuzne cipele, stoje im od volje, da tako udešeno nogu još šaraju, bilo u obliku premoćnoga gajana ili redom dugmeta“. Od jednoga se ipak svaki sa takvim „cipelama“ mora čuvati, a to je, da mu kakva prava cipela — ne stane na prste

Ilka je bila srednje visine, u licu može se reći lijepa, smjedu kosu a elegantnog držanja, uvijek ozbiljnog izraza. Ona je svoga muža neobično voljela, cijenila njegovu vojničku sposobnost, koju je zasvjedočio svojim držanjem u prvom i drugom ratu s Turkom. Za vrijeme ispitivanja pred sudom ona je bila neobično prisebna, mirna, odgovarala je na sva pitana odsečno i tačno a punom mržnje prema kralju Milanu. Između ostalog rekla je:

— Niko me na ovo djelo nije nagovarao. Ja sam se sama riješila da osvetim svoga muža, jer je on nevino osuđen i strijeljan. Smatrala sam da je za njegovu nezasluženu smrt jedino kriv kralj Milan, bar u toliko, što ga nije htio pomilovati. Dugo sam se spremala za atentat. S revolverom sam se vježbala u mojoj bašti, gadjala sam mačke, ptice, u životinje itd., da ne bi same promašila. Znao mi je, što mi nije pošlo za rukom da osvetim muža, što mi je prokleta ruka zadrljala. U prvi mah bila sam se riješila da mu ubijem sina, prijestolonasljednika Aleksandra i u tu svrhu sam ga nekoliko puta čekala kod gostionice „Londona“ u vrijeme kad se on obično iz Topčidera vraća. Ali mi je ipak nevino djeteta bilo žao, te sam od toga odustala i riješila se da kralja ubijem. Molim sud, da me dugo ne muči, nego da što je prije izrekne presudu.

Poslije nekoliko dana sud je donio presudu kojom je Ilka bila osuđena na smrt strijeljanjem. Pošto joj je predsjednik saopštio presudu, rekao je osuđenoj Ilki, da se još može nadati kraljevoj milosti. Na ovo je Ilka sa svim hladno odgovorila: „Ničije milosti ne tražim, a najmanje ubice mog muža. Ja molim sud, da se što prije izvrši presuda“.

Kralj Milan je pomilovao Ilku na doživotni zatvor, kako se tada govorilo na zahtjev kraljice Natalije. Ilka je poslije kratkog vremena sprovedena u požarevački kazneni zatvor, da tamo održava svoju osudu.

Jednog jutra nadjena je u zatvoru obješena.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je utorak 23. oktobra, po starom 10. oktobra. — Imenodan: Ivan Kapistran pr.; pravoslavni: Mučenik Evlampije.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.

C. i k. vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati jutro do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Beogradski orkestrum (u zimskom pozorištu, prije Boulevarda): Početak predstave u 8:30 sati uveče.

Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Koloseum): U 4 i 6 sati poslije podne predstave za građanstvo. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama: br. 27 (Paris): U 6 sati poslije podne predstava za građanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmici od 21. do uključivo 27. oktobra drže noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: Dr. Panić, Saborna ulica br. 77; Viktorović, Terazije br. 28; Prendić, Kralja Aleksandra ulica 64; Stojić, Sarajevska ulica 70.

Red vožnje parobrodima iz Beograda: U Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemuna za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 posli. podne. — Iz Zemuna u Pancevo: u 6 sati jutro i u 12 sati u podne. — Iz Pancevo u Zemun: U 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. — Ljadja, koja vozi između Zemuna i Pancevo i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarski saobraćaj: Sabac — Smederevo. Polazak iz Beograda za Sabac: srijedom i subotom u 7:30 sati u jutro; iz Sapca za Beograd: četvrtkom i nedjeljom u 7 s. u jutro; iz Beograda za Smederevo: četvrtkom i nedjeljom u 3 sata poslije podne; iz Smedereva za Beograd: utorkom i petkom u 8 sati u jutro. — Brodarski saobraćaj između Beograda i Budimpešte: Brod iz Beograda za Budimpeštu kreće svakoga dana u 5 sati jutro; brod stize u Budimpeštu drugoga dana u 5:30 sata poslije podne. — Iz Budimpešte za Beograd kreće brod svakoga dana u 8 sati prije podne; u Beograd stize taj brod drugoga dana u 7:20 sati poslije podne.

Kretanje parobroda za vojnike. Odlazak iz Zemuna i Beograda u Orlovu svakoga ponedjeljka, srijede i subote. Odlazak iz Beograda u 5 sati jutro, dolazak u Orlovu u 3 sata i 10 minuta poslije podne. Iz Orlova u Zemun i Beograd svake nedjelje, utorika i četvrtka, odlazak iz Orlova u 5 sati jutro, dolazak u Beograd u 8:30 sati u večer.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima.

Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Briun“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanski bolnici: u utorak, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Vojno parno toplokupatilo u Car Dušanovoj ulici. — I. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12½ sati u podne. — b) Za gradjansko radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12½ sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12½ sati u podne. — Za gradjane muskog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za građanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blaginja se zatvara radnim danima u 12½ sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, (12) 23. oktobra 1789. god. rodio se u Zemunu Dimitrije Davidović, zaslužni srpski državnik i književnik, jedan od osnivača srpskog novinarstva. Školovao se, prvo u Karlovcima, zatim u Pešti, gdje je svršio gimnaziju i počeo učiti medicinu, koju je poslije nastavio u Beču. Poslije prestanka prvog srpskog lista „Slaveno-Serbskih Vjedomosti“, koje je od 1792. do 1794. god. u Beču izdavao Stefan Novaković, nije bilo nijednog srpskog lista. Davidović se latio teškoga zadatka, da popuni tu prazninu i (1.) 13. marta 1813. god. u zajednici sa Dimitrijem Frušićem pokrene „Novine Srbske“, koje su dočimje, prošavši nekoliko metamorfoza, premješene u Beograd, gdje je postao i ostao službeni list srpske vlade. Kako je latio otvoriti novu srpsku štampariju (Novakovićeve štamparije prodane su u svoje vrijeme univerzitetskoj štampariji u Pešti), a da bi lakše dobio koncesiju za istu, Davidović nije žalio truda, da nauči štamparski zanat. Položivši stručni ispit, dobio je 1819. godine koncesiju. Ovdje je izdao svoju „Istoriju srpskog naroda“ i „Zabavnik“, ovdje su se sastajali svi ugledni Srbi, koji bi dolazili u Beč. Vuk je u Davidoviću našao vrijednog pomagača. U listu je donosio i članke, pisane Vukovim pravopisom, zbog čega je od konzervativnih krugova dosta napadan. Za svoj kulturni rad, Davidović bude izabran za člana poljske akademije nauka u Krakovu. 1821. godine došao je Davidović u Srbiju, gdje počinje njegov znameniti državnički rad. On je po formalnom zvanju bio sekretar knjaza Miloša, ali mu je, zahvaljujući svojoj spremi i svojim sposobnostima bio prvi savjetnik i ministar. Sve diplomatske tekovine Milošev za vrijeme prvih dvaju decenija njegove vladavine, naročito zaobilaznjane šest novih okruga i formalno priznanje srpske države i knjaza Miloša kao nasljednog vladara na sv. Andriju 1830. godine dijelom su i zasluge Dimitrija Davidovića. Kao knjažev poslanik Davidović je tri puta (1829., 1831. i 1833. godine) odlazio u Carigrad. On je izradio i slobodnomni tzv. srećenijski ustav od 1835. godine, koji iz spoljno-političkih razloga nije dugo ostao u snazi, a za čijeg je trajanja Davidović bio ministar unutrašnjih djela. Po ukidanju toga ustava, knjaz Miloš je bio prinuđen da se rastane sa svojim zaslužnim savjetnikom. Pošto je dobio punu penziju, Davidović se nastani u Smederevu, gdje je umro 6. aprila (po novom) 1838. godine. Sahranjen je čelo oltara gornje smederevske crkve. Grob mu je po njegovoj želji označen natpisom: „Dimitrije Davidović, sav Srbin“. Smederevska omladina proslavila je uz veliko učešće iz cijele zemlje njegovu slogodišnjicu. Njegov rodni grad Zemun pak odao mu je počast nazivajući jednu tamošnju ulicu „Davidovićevom ulicom“. — 23. oktobra 1847. godine znamenit je dan u istoriji Hrvatske: toga dana donio je hrvatski sabor na prijedlog Kukuljevićev odluku, da se u škole i nadležstva uvede hrvatski jezik kao službeni jezik. — 23. oktobra 1872. godine umro je u Neully-u blizu Parisa čuveni francuski pjesnik i književni istoričar Theophile Gautier. Rodjen 31. avgusta 1811. godine bio je neko vrijeme slikar, pa se poslije potpuno odao književnosti. U mladosti je bio po pravcu romantičar i oduševljen pristalica Victor Hugo-a. 1830. godine pojavio se njegove „Premieres Poésies“ („Prve pjesme“), a za njima se u kratkim razmacima nizala zbirka za zbirkom. Cjelokupne zbirke njegovih pjesama izašle su u dva maha, 1875. i 1885. godine. Gautier je napisao i veliki broj pripovijestaka, od kojih je najpoznatija „Mademoiselle de Maupin“ („Gospođica pl. Maupin“). Pripovijetka je sjajno napisana, ali je sa moralnog gledišta dala kritički povoda za mnogo napada. Kao plod njegovih putovanja po tim zemljama izdao je nekoliko putopisa iz Carigrada, Azijske Turske i Rusije. Najpoznatiji je Gautier sa njegovog rada na istoriji književnosti. Na ovom su mu polju najznamenitija djela „Histoire de l'art dramatique depuis 25 ans“ („Istorija dramske umjetnosti za posljednjih 25 godina“; izašlo 1859. godine), „Histoire du romantisme“ („Istorija romantizma“) i veliko djelo o Honore-u de Balzac-u.

„Nedina ljubav“.

Današnjim brojem počinjemo današnji ovekovečiti u pera hrvatske spisateljice Adele Milčinović. Gđa Milčinović poznata je već od prije srpskoj čitačkoj publici po svojim radovima, a u posljednje vrijeme donijela smo nekoliko njenih kraćih radova. Na „Nedinu ljubav“ svraćamo naročitu pažnju naših čitatelja, jer je to jedna zasebna topla i osjećajno pisana novela u kojoj nam spisateljica prikazuje dušu djevojke, čije se djetinjstvo nije razvilo pod mekom majčinom rukom, čije je djetinjstvo bilo stegnuto kaludjerskim vaspitanjem i koja tek kao mlada žena umije da razvije svoju dušu i ono bogstvo osjećaja, koji su u njoj bili zapretani, poput žeravice pod pepelom. Gđa Milčinović ustala je prije nekoliko godina protiv kaludjerskog vaspitanja, pa je njena brošura o tome („Naše ženske škole“) uzvratila svojevremeno veliku prašninu. I u „Nedini ljubavi“ dotiče se te teme, što će — osim drugih lje-

pota, što ih ima ta novela, — biti od zasebnoga interesa za srpsku publiku.

Nova tarifa za nosače, fijkere i talijgaše.

Propisana je nova tarifa za nosače, fijkere i talijgaše, po kojoj će se od sada naplaćivati vozna i prenosna taksa za putnike i priljage. Ista je udešena prema današnjim prilikama, pa mogu biti s njom zadovoljni i lica gornjih zanimanja i građanstvo.

Veliki vjetar u Beogradu.

U nedjelju preko cijeloga dana imali smo veliki vjetar u Beogradu. Vjetar je bjesnio svom žestinom cijeloga dana, okidajući mnoga drveća po baštama i ulicama. Na ulici se nije mogao vidjeti niko, svako je izbjegavao, i da podje na tako strašan vjetar. Uz vjetar padala je od vremena na vrijeme i kiša, a vrijeme je kao da se nalazimo negdje usred decembra.

Prodaja soli.

Juče je otpočela prodavnica životnih namirnica opštine grada Beograda u Bilojskoj ulici prodaju soli za ličnu upotrebu građanstva kao sljedovanje u soli za mjesec oktobar. So se i sada daje na osnovu kupona za so i prodaje se po cijeni od 80 helera po kilogramu. So se prodaje u istoj prodavnici i danas.

Uspostavljanje saobraćaja skelom preko Save.

Od 22. ov. mj. opet je u potpunom obimu uspostavljen saobraćaj skelom preko Save između Zabrčja i Boljevac.

Upozorujemo

građanstvo na današnju objavu u našem listu o prijavi remenja za pogon i kožnog remenja svake vrste.

Dnevna temperatura u Beogradu.

21. oktobra u 7 sati u veče: maksimum u sjeni 11,5 (prema predjašnjem danu — 8), na suncu 11,6 (— 18,9), minimum 0,72; temperatura zemljine površine 11,2 (— 12,2) stepeni Celzijevih, oborine 12,7.

Vremenske prilike na Balkanu.

21. oktobra u 7 sati u veče. U istočnoj Bugarskoj oblačno. Oblaci ispod 1000 m. Na zapadu kiša, na istoku suho.

Dnevne vijesti.

Jaka zima u izgledu.

Upravnik jednog odjeljenja u bečkom glavnom meteorološkom zavodu, docent Dr. Pavle Defant saopštava u „N. W. Journal“-u: Dugo trajanje ljetopog vremena je posljedica relativno velikog vazdušnog pritiska u srednjoj i istočnoj Evropi, koji je neobično stalan. Ako sadašnja razdioba vazdušnog pritiska potraje duže, moramo biti spremni na tzv. zračnu zimu, kod koje je skoro po pravilu veoma niska temperatura. U tom slučaju imaćemo vedro vrijeme bez vjetrova. U nižim slojevima atmosfere biće veoma hladno, ali zato na većim visovima, naročito u planinama, — relativno blago vrijeme. Ako ne nastupe kakve naročite promjene u vremenu, možemo se nadati neobično ranoj zimi.

Smrt talijanskog novinara.

Iz Lugana javljaju: Eduardo Scarfoglio, izdavač napuljskih novina „Mattina“ umro je. On je, kako je poznato, muž poznate talijanske spisateljice, Marije Serrao. Povodom njegove smrti podsjećaju talijanske novine na živahnu agitaciju, koju je u svoje vrijeme Scarfoglio vodio za neutralnost Italije.

Narodna privreda.

O povrtarstvu.

O mjenimom sijanju i upotrebi zemljišta mješovitim sijanjem.

I to nije sve jedno, ma gdje sijali i sadili. Jedno isto povrće ne treba nikada sijati više puta jedno za drugim na jednu istu leju, no i na drugu. Sa sijanjem treba dakle mijenjati. Jedno isto povrće, može tek poslije nekoliko godina doći na tu istu leju, jer razno povrće odzima i razne dijelove zemlji. Pa i kad bi jakim dubrenjem sve ovo htjeli nadoknaditi, što je jedna vrsta povrća zemlji oduzela, s tom namjerom, da je i iduće godine opet na to isto mjesto posijemo, — to bi bilo samo uzaludno rasipanje; jer, sve one hranice tvari, od kojih je neko povrće samo malo potrošilo za svoje razviće, zaostale neupotrebijene u zemlji. Ina još baštovana, koji i danas ovako rasipaju; a kad bi se jednom sa sijanjem izvjesnog povrća mijenjalo, onda nema, i nebi moglo biti nekog uzroka, da se djubre tako nemilice troši.

Dovoljno je poznato, da skorasnje, žitko djubre i jako nadubrena zemlja, nekom povrću ugađa, a nekom ne. S toga valja svezkoliko djubre, koje nam preko godine stoji na raspoloženju, samo na jedno izvjesno odjeljenje, rasuti, i tada ovo odjeljenje sa onim povrćem zasijati i zasaditi, koje takovu zemlju voli. Ovo-m spada naročito ono povrće, koje naglo raste i razvija mnoštvo debelog i sočnog lišća, kao kupus, kelj, salata, spanać itd., a od korjenjaka celer i ren, a praziluk na takovoj zemlji najbolje uspijeva.

Iduće godine dolazi svezkoliko djubre na drugo odjeljenje, a na ono prošle godine dubreno odjeljenje posiju se korjenjake svake vrste, izuzimajući celer i ren, kog smo gore napomenuli. Ako bi vidili, da zemlja nebi za jedno ili drugo usijano korjenje dovoljno bila jaka, onda joj treba pripomoći sa s'gorelim bunjištem; to biva češće kod rotkava i lukova. Ako imamo dovoljno djubreta, a slabu zemlju, onda iduće godine opet valja dubriti; a ako nemamo djubreta, onda treba na prvo odjeljenje bez djubreta posijati, sad po redu treće godine, one vrste povrća, koji i na slaboj zemlji dobro rade, kao: grašak, pasulj, bob i sve ono povrće, od kog ćemo da izvodimo sjeme. Ako bi posijali ili posadili neko zimsko povrće, n. pr. kupus, na te leje, pošto grašak, pasulj itd. dignemo, onda treba zemlju podkrijepiti bunjištem i piševinom.

Svezkoliko djubre iznese se ove godine na treće odjeljenje, i iduće tek iduće, dakle četvrte godine, na prvo odjeljenje, koje je trogodišnjim zasijavanjem već prilično iscrpljeno, i tu se sad sije i sadi ono povrće, koje vole masnu i jaku zemlju; o tom se povrću onda veli, da stoji u prvom redu; u drugom redu stoji ono povrće, koje iduće godine na to isto odjeljenje dodje, a u trećem redu ono, koje na posnu zemlju, dakle treće godine na to isto mjesto dolazi. Uvijek treba dakle o tome voditi računa, koje su leje prošle godine dubrene, koje su prije dvije godine, i koje nijesu dubrene nikako, pa se onda može svakom povrću odrediti prilično mjesto, da dodje po redu: u prvi, drugi i treći rod.

Zemlju u povrtnjaku valja tako upotrijebiti, da ne ostane preko ljeta ni jedna leja nezasijana; pa čim jedno povrće snje skine, odma je treba — po vremenu — s drugim zasijati. Pa i time nije sve učinjeno, nego se neko povrće na jednu leju usije između onog na njoj već postojećeg usjeva, pa kad se onaj prvi usjev skine, onaj drugi dođe već poraste. I onu prazninu, koju moramo između nekog povrća ostaviti, upotrebljivamo za sijanje drugog, brzo rastućeg povrća, dok još nije glavni usjev cijelu leju prekrilio. Povrtari, ili baštovani zovu to uzrođ. Prvi se usjev zove prvenac, a drugi medjak. Medjak je onaj uzrođ, koji se poslije skintog prjencu, još potpuno razviti može. Kao uzrođ sijemo rotkvice i rasadjujemo salatu medju lukom, kupusom, kelerblanom, i drugim povrćem, koje se na rasadjujati mora.

U nekim povrtnjacima, naročito po gradovima, gdje je prostor za povrtnjak ograničen, a zemlja mnogo skupa, tako se daleko tera, da vjesti baštovani toliko povrća na malom komadiću zemlje proizvede, da im se čovjek mora diviti. Naravno, da se kod takovog sijanja nesmiije djubre štediti. I iverice — okrajke — od leja, zasadiju takodje raznim povrćem.

Evo jedan primjer takovog načina sijanja: Najprije leju valja dobro nadubriti, s jeseni je prekopati i ostaviti da preko zime izmrzne. S proljeća treba nanovo ovu istu leju prekopati, ili je samo površno s motikom raskopati, grabljama poravnati i zasaditi ranim zeljem, n. pr. ranim keljom. Između ovoga kelja dodje glavica salata, koja se još potroši u mjesecu maju. Sad ostaje sam kelj na leji, koji se do mjeseca juna skine. Poslije njega na novo se leja prekopava, poravnati i zimski kupus rasadi, pa kad se i ovaj skine, onda se leja i po treći put prekopava i ostavi da preko zime izmrzne. S proljeća se na tu istu leju posije neka korjenjaka, n. pr. mrkva ili peršun, koji se s jeseni povadi. Sad se opet leja prekopava, pa iduće — treće — godine posije grašak ili pasulj, a za ovim se tek na novo dubri i po gornjem primjeru zasijava.

Adela Milčinović:

Nedina ljubav.

I.

Ma koliko da naprežem pamet ne mogu da se sjetim one, koja mi je dala život. Tek kao kroz san javlja mi se slika i ja vidim jedan prozor naše kuće i na njem užasno blijedo lice i dva modra blješteća oka. Morala sam biti još jako mladena, ali kao da je i sad vidim, tako mi se živo usjekla u mozak ta slika. Moja dobra baka sjedi na klupi u dvorištu i drži mene na krilu. Dvo-rišna su vrata otvorena i pokraj njih prolaze susjedi s djecom u naramku, a meni se ote uzdah: „Svaka mama svoje dijete nosi, a mene moja već dalko, dalko (odavna) nije nosila.“ A onda ugledam ono blijedo lice na prozoru. Potrčala sam do njega i stala ga cjelivati kroz staklo.

Baka me uze u naručje, odnese od prozora, a kad sam se ja okrenula natrag, nestalo je već i onoga blijedoga lica.

„Mama je jako bolesna. Ne možemo k njoj“ rekla je baka i odvela me u kuću.

Ja ne znam je li to nistinu bilo tako. Moguće sam ja to i izmislila ili sanjala. Jer ta mi slika nije ostala iz djetinjstva, nego se vratila u moj mozak mnogo poslije, ali tako jasna sa svim sitnicama, da ja vjerujem, da sam ju doista doživjela.

Drugo je lice iz moga sjećanja visoka gospodja, koju sam ja nazivala tetkom i za koju mi rekoše, da je sestra moje majke, a kći bakina. Ne znam

zašto se je baka nije toliko bojala, a sada mi dolazi na pamet, moguće s toga, što baka nije imala gotovine, do li ono malo kućice i vrta, od čega se dašto nije moglo živjeti. A sjećam se i sada, da je svakoga prvoga u mjesecu dolazila tetka; točno pregledala račune, što ih je poslao pekar, mesar i mljekarica — i isplatila ih točno do novčića. Novaca nam (mislim sebe i baku, jer ja sam živjela u nje) nije nikad ostavljala. Ali baka bi ljeti prodala iz bašte kojiput salate ili kelja, kojiput ribiza ili krušaka i onda je u našem prozoru bilo vazda naranči, a u bakinoj ladicu pokraj kreveta svakovrsnih bonbona.

Moja je tetka stanovala na drugom kraju grada, kamo se moralo ići preko rijeke, a svakog me četvrtka baka pošiljala k njoj, jer je ona tako naredila. Mi smo u opće samo ona radile što je tetka odredila.

Kad bi me baka otpremala, poravnala bi mi kosu, pa odjeću, poučila me, da ne smijem hodati pogнутe glave, nego gledati ravno preda se — i po stoti put bi mi kazivala, da ne zaboravim tetku poljubiti u ruku. Ja bi se onda otputila pogнутe glave (nisam se toga mogla odviknuti), a kad bi došla pred kuću u kojoj je tetka stanovala, stala bi uz ona velika, željezna vrata, kojih nisam mogla otvoriti, i čekala, dok mi ih koji prolaznik ne bi otvorio.

Tetka bi me svaki put promotrla od glave do pete, pružila mi ruku na poljubac i rekla: ajde u sobu, ja ću odmah doći.

Ja bi se stisnula na divanu i zagledala u veliku sliku, koja je prikazivala tetku u širokoj krimolini sa tankim strukom, izrezanom na grudima i ramenima, a do nje visoki gospodin, duge brade. To je bio njen prvi muž, koji je skoro poslije vjenčanja umro.

Poslije nekoga vremena otvorila bi se vrata i tetka bi me zapitala, jesam li gladna i hoću li kolača, na što bi ja vazda odgovorila: hvala. Išlo mi je to preko srca. Nisam bila gladna, ali kolača bi bila ipak rado jela.

Kad me je opet jedanput tako zapitala (a to je bilo redovito), našla se slučajno u blizini kuharica i ona, reče ko u šali: „tko pita rado ne daje“. Taj mi je put tetka donijela dva komadića, ali već naredni put bilo je, ko i prije. Ali od toga me dana uvijek, kad bi odlazila kući, dočekala na skalnima stara kuharica; pogledala bi me po kosi i tutnula u ruku zamotak s kolačima.

Kad bi se već dosta nagledala tetkine slike u krimolini, opet bi se otvorila vrata i tetka bi mišla noseći na drvenom tanjuru svježi sir. Zamotala bi ga u papir i rekla:

„Evo, sad idi kući — pozdravi baku“ — i pružila bi mi jednu ruku na poljubac, a drugom bi mi utisnula u šaku četvorku za mostovinu. Jednom sam joj rekla, da ja ne plaćam mostovine, ali slijedeći put mi je opet dala četvorku, a ja sam ju primila i šutila.

Takvi su to bili moji posjeti u tetke svake nedjelje jedanput.

Ostale sam dane „radila“ s bakom u vrtu, sadila i pljevala ili smo sa susjedovom Minkom i bratom joj Edom igrali špekulja, skričava, lovice.

Prve sam dvije godine rado išla u školu. Imali smo učiteljicu mladu, koja me zavoljela, jer sam bila mirna i marljiva, a ja sam opet vjerovala, da ona prvo nego podje u školu sniđe s neba, a i poslije, da se opet vraća u nebo. Treće me godine premjestiše k drugoj, koja nas novo pridošle nije voljela. U meni smakalsala volja za učenje, a kad me jednoga dana postavila, da stojim za pločom, iako nisam bila kriva, javila se u mene školska bolest. Sad bi me „bolje“ stonak, sad glava, a dobra baka mislila da je to od prevelikog učenja pa me ostavljala kod kuće. Dabome, da tetka o tome nije ništa znala. Kad ja četvrte godine ostadoh neispitana imala je baka dosta posla, da ja uvjeri, kako je bolje, da ostanem godinu dana kod kuće. I onako nisam prejaka, pa ću bar malo ponarasti i ojačati.

Kad je i ta godina prošla i ja nekoliko položila za četvrti razred, budem zapisana u viši. Bilo nas je četiri djevojčice i tri dječaka. Nu, čemu, da sve to spominjem? Spomenut ću samo, da me je od toga dana tetka smatrala odraslom i odredila mi mjesечно tri forinte — kako ona reče — za pera i olovke, a ja sam ih zapravo ostavljala kod židova za praline.

Nas četiri dobro smo se slagale, te smo bile nerazdružive u školi, dok smo opet ja i Regica vječno bile zajedno. Sad bi ona poslije škole sprovela mene kući, pa ajde da deklamujemo koju pjesmu tako, da bi sirota baka pobjela čak u baštu, da ne čuje naše vike. Onda bi opet ja nju sprovela kući, pa opet ona mene — i tako bi se sprovadale do noći.

Poslije se našem društvu pridružio i Edo. U mene su bile koščate, čvrste ruke i za to me prozivaše Akilom (baš smo u ono doba učili grčku povjesnicu), Regicu okristismo Andromahom, a Paula i Roza uzeše za sebe imena Paris i Jelena. Edo, koji je umio plesti mreže i graditi čamce (otac mu bio pomorski kapetan) prozvasmo dje-dom, a Gina, visoka, mršava djevojčica, koja je poslije došla u naš razred, bude nam babom.

Naša je — obitelj — živjela u lije-

poj ljubavi i slozi; budi da se uroiti protiv učitelja, budi da priredi kakvu god komediju. A i opet bi jedno drugomu pomagalo šaptati ili bi mu tako postavio knjigu, da može čitati, kad ne bi naučio lekciju na pamet.

Al onda se dogodi nešto, čega ja nisam mogla razumjeti. Bilo je kakako u studenom. Ja sam imala, da izvezem za tetkin imendan stolnjak. Dan, do kojega je trebao biti gotov, dolazio sve bliže, a ja jedva da dovrših polovicu. Edo je od svoje sestre naučio sve ženske radove, pa mi se ponudi, da će mi pomoći. Baka se tomu nije protivila, jer smo u njenim očima još vazda bili ona djeca, koja se još nije tomu davno igrala lovice i špekulja.

Tako smo opet jednoga dana sjedili kraj prozora za malim stolicem i časak se odmarali, a Edo se baš „producirao“ oponašajući oroza, grlicu, praščiće — kada li eto tetke.

Mora da je poslije toga imala važan razgovor s bakom. Tetka nas poslala u baštu, a kad je poslije otišla, reče mi baka, da se ne trebam žuriti s poslom. Ako ga neću moći sama dovršiti, dati će ga vezilji, pa će već biti na vrijeme.

(Nastaviće se.)

Posljednje brzojavne vijesti.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 22. oktobra.

Wolffov uređ javlja: Jutarnji napadaji u Flandriji propali su, izuzev neznatnu neprijateljsku dobit u zemljištu kod Veldhoeka, sjeverno od Langemarka. Na drugu Menin-Yperu potpuno se skrhao žestok engleski napadaj. Sjevero-istočno od Soissons-a artiljerijska bitka, pošto je neko vrijeme bila popustila u jačini, od jutros se opet popela do vrhunca svoje žestine. Ukupni plijen na ostrvima Oesel, Moon i Dagoe iznosi preko 20.000 zarobljenika, 100 topova i velike količine ratnog materijala.

Dr. Kühlmann u Beču.

Kb. Beč, 22. oktobra.

Njemački državni tajnik otputovao je, pošto je duže pregovarao sa c. i k. ministrom spoljnih poslova i u 1 sat poslije podne bio njegov gost na doručku, poslije ponovnog poduzetog pregovora s njime, opet u Berlin.

Rezultat podmorničkog rata u septembru.

Kb. Beč, 22. oktobra.

U toku mjeseca septembra potopile su pomorske snage središnjih sila 672.000 tona neprijateljske brodarske zapremine. Time se dosadašnji ukupni rezultat neograničenog podmorničkog rata povećava na 6.975.000 tona.

Zvanične objave.

C. i K. vojna glavna gubernija u Srbiji.

1879/1917.

OBJAVA.

o dužnosti prijave remenja za pogon i kožnog remenja svake vrsti.

Sve osobe i poduzeća, u čijem se posjedu nalazi remenje za pogon kao i otpadci od remenja, imaju to prema stanju od 10. oktobra 1917. prijaviti onom c. i k. okružnom zapovjedništvu, koje im je nadležno prema mjestu nastavanja ili boravišta i to najkasnije do 31. oktobra 1917. godine.

U prijavi ima biti navedeno: 1. Duljina, jačina i težina remenja za pogon, kod otpadaka (komada) težina; 2. Ime i prebivalište vlasnika ili posjednika;

3. Gdje se remen u upotrebi nalazi. Neodržavanje ove naredbe, prijave nepotpunih ili neistinitih podataka kao i svako sudjelovanje kod prekršenja dužnosti navedenih u ovoj naredbi kazniće se — u koliko ne bi potpadalo pod strožu kaznu — od c. i k. okružnog zapovjedništva sa zapljenom remena bez priznanice i bez svake odštete i novčanom kaznom do 1000 K ili zatvorom do 30 dana.

Svaka prodaja ili otudjivanje remenja za pogon od dana obnarodovanja ove objave zabranjena je i mistetna.

Ova naredba stupa u krijepost na dan objave.

Beograd, 11. oktobra 1917.

Barun Rhemen, general-pukovnik, guverner.

EKSPOZITURA PEŠTANSKE-UGARSKE
KOMERCIJALNE BANKE
u Beogradu — Knez Mihailova br. 50.
Specijalno odjeljenje
za šiljanje novaca
ratnim zarobljenici-
ma i interniranim.

Osnovna glavica i pričuve
232.000.000 kruna.

Zvanična Rusija na Balkanu (Svršetak).

— Polovataše bombe na Cetinju, a buktovnike u Kolašinu — — — Polovataše bombe u Ruščuku i Sofiji, a na beogradskoj stanici i Caribrodu smućaju se neki sumnjivi ljudi, što jeve kralja.

Sve što se u Srbiji radilo, raspluvalo se kao magla na vetru. Traga mu nema. Ali u Crnoj Gori istragom utvrdiše, da je sve poteklo iz Slaven-skoga Juga, a u Ruščuku utvrdiše, da je uhvaćeno lice nekakav ruski oficir.

I Slavenški Jug oglašise da ga ukidaju, al ga samo preseliše; te na istom mestu ostadoše i dalje svi stari ruski agenti.

Svaki će se sada zapitati, pa zašto zvanična Rusija smatra Kneza Nikolu u Crnoj Gori kao smetnju svojim planovima? Prosto sa toga istog razloga, sa koga su smatrali i Srbiju sa Obrenovićima. Dokle god Knez Nikola i njegova porodica budu u Crnoj Gori, Crna Gora će kao slobodna srpska zemlja pod mudrom upravom služiti Srpsku kao stožer, oko koga će se nade Srpske koncentrisati. Padom Srbije pod Bugarsku oči Srpske uprele bi se na Kneza Nikolu, kao jedinu kotvu za spasavanje. A Knez Nikola je mudar. On bi to umeo i iskoristiti. U zgodnom trenutku, a uz pripomoć Evrope, on bi mogao potpuno osvojiti ruske planove na Balkanu, kao što su to radili i pokojni Obrenovići. Parlamentarni Kralj, koga je Rusija u Srbiju poslala da se ni u šta ne meša, kao bugarski Kralj otišao bi u Sofiju i srpski narod ostavio. Srpski narod silom okolnosti okreće svoje poglede ka Cetinju i tuži za izgubljenom slobodom. Taj mudri Nikola lako će onda od Crne Gore stvoriti pijemont Srpske. A Evropa? Ona prema poslednjim događajima na Balkanu sada jedino i računa na Kneza Nikolu, da od Crne Gore, ako bude moguće, stvori bedem Rusiji i Austriji u zgodnoj prilici.

Prema tome taj Nikola je opasnost za ruske planove na Balkanu. On je mali, ali i Srbija je bila mala pa je opet Rusiji žuda počinila. Njega treba izbrisati, pa na mesto njegovo i njegove familije poslati Crnoj Gori za Kneza krovog princa parlamentarova. Oni će i tamo biti parlamentarni, a iz Srbije će im se poslati u indat kakav radikalni Pašić. Taj princ parlamentarova, daleko od toga da bude sa toga mesta smetnja ruskim planovima, biće im baš od pomoći. Od Crne Gore on neće tako mariti da pravi pijemont Srpske, a međutim pomagaoće ruske interese na Balkanu, i koliko toliko čuvali ih od Austrije; a u svako doba moći će se na korist Rusije upotrebiti. Eto zašto zvanična Rusija kidisava na Kneza Nikolu.

Zašto, pak, Rusi smatraju Kralja Ferdinanda kao smetnju njihovim planovima na Balkanu, vidi se iz cele sadržine ovoga napisa. Ferdinand nije ruski čovek. On čuva Bugarsku od Rusije za račun Evrope. Da je on ruski čovek Rusija nebi ovu sveskoliku muku ni mučila.

Unija Srbije sa Bugarskom pod Ferdinandom po sebi se razume, da nebi bila ni od kakve koristi po zvaničnu Rusiju, kad bi tu uniju baš i Evropa odobrila. Jer ceo ovaj posao za to bi se izvršio pod „parlamentarnim Kraljem“

da se ulazom Srbije u sastav Bugarske Kraljevine kao njene provincije maskira glavna srha — uništenje srpske države. A potom da pod „parlamentarnim Kraljem“ koji bi ostavio odrešene ruke svom prvom ministru Pašiću obe udju u sastav Rusije, ako ne i po imenu a ono u stvari. Pod Ferdinandom dakle izvesti ovaj posao prosto je nemoguće; jer ako bi se i uspelo, morao bi se i Ferdinand na makav način ukloniti. Eto zato i Ferdinandu treba još za vremena preko Srbije ukloniti.

Centar dakle ruske politike nije više u Petrogradu. Ministarstvo inostranih dela zvanične Rusije preseljeno je u Beograd, a njemu protivu svoje otadžbine verno služi prvoruski agent Nikola Pašić sa svojim radikalima.

Rezime, dakle, svega dosad izloženog jeste: Da je Srbija na pragu svoga uništenja, jer to hoće Rusija. Da na tome radi njen prvi ministar Nikola Pašić sa svojim radikalima, neumornim saveznicima parlamentarnog Kralja.

A kad Pašić u ovome uspe, Rusi će mu u sred Beograda za ovo izdajstvo svoga naroda podići spomenik, na kome će velikim slovima biti ispisane čuvene reči Bogdana Smelničnog: „Volim više pod Cara ruskog slavljanjskog bacati svoj narod, nego sa njim živeti u slobodi“.

A šta je sa Evropom? I ona je na muci. Prema ovakvom stanju stvari ona se nalazi u velikoj nedoumici šta da radi. Ta nedoumica i zebnja od Rusije učinila je, da je Srbija izgubila Bosnu i Hercegovinu, a Austriji priznala aneksiju. Odobriti aneksiju Austriji, znači povećati je i na štetu Ev-

rope pustiti i nemački „drang nali ostien.“ A dati Srbiju Bosnu i Hercegovinu sa Pašićem na čelu, pa zato još i ratovati, znalo bi dovesti Rusiju korak bliže Carigradu i potpuno zatvoriti prolaz Austriji na Balkan, da bar koliko koliko brani Evropu od Rusa. Od dva zla Evropa je izabrala manje. — dala je Bosnu i Hercegovinu Austriji. Bez rata Crnoj Gori takodje nije mogla dati Bosnu, a sa ratom, u slučaju uspeha, Rusija to nebi dozvolila, jer bi tim u pola bilo izvedeno ujedinjenje Srba. A to je bauk zvaničnoj Rusiji.

Kad se dakle, sve dosad izloženo dobro rasmotri i prouči, lako će čitaoce protumačiti mnoge i mnoge događaje političke u najskorijoj prošlosti, kao i one koji se danas pred nama odigravaju. Tada će mu biti jasno, povlačenje srpske propagande iz Solunskog Vilajeta, ustupanje Manastira Dečana Rusima, bombe i bune u Crnoj Gori i bombe u Bugarskoj. Tada će mu biti jasno, zašto je Kralj Milan pravio tajne ugovore sa Austrijom, i zašto se pogovara o neakavom tajnom ugovoru Kralja Ferdinanda sa Austrijom. Tada će mu biti jasno, zašto je princu Djordju odnuzeto nasledje na Presto, kad je bio nosilac ideja rata protivu Austrije za Bosnu i Hercegovinu. Tada će mu biti jasno, zašto je Pašić, da bi sebe opravdao Stojanu Novakoviću. Tada će mu biti jasno, zašto je Rusija tu skoro tražila od Bugarske, da joj ustupi Varnu za ratno pristanište. Tada će mu biti jasno i mnogo što šta drugo pa i to-

le četniške zdravice od strane Francuza.

Tada ćeš narode srpski i ti razumeti šta tvoju otadžbinu čeka od radikalica i njihovog vodja Nikole Pašića.

Eto takvim radom, narode srpski, Pašić je doveo tvoju otadžbinu do propasti. Njoj je kucnuo poslednji čas. Ropac je tu. A Pašić joj satanski osmehom pali sveću.

Ovim završavam naroda srpskom svoj ekspoziciji, da ako mu otvoriš oči da vidiš kuda ga Pašić sa radikalima vodi.

I dalje tako je išlo. Od ruske vlade insceniran „Slav. Jug“, koji se kasnije pretočio u poznatu „Nar. Odbranu“, inscenirao je i sarajevski atentat. Srbija je čekala na odred Rusije, hoće li baciti rukavicu Austriji i zagaziti u rat kad je taj odred ruske diplomacije izdala, gurnula je nesretna Srbija u svjetski rat kao pionir ruskih interesa i njihove niske carističke kamarile.

Srbija, ta mala državica, ispališa je u ovom svjetskom ratu prvu pušku kao avantgarda Rusije i dovršila ono, što je u ovoj brošuri historijskim faktima obrazloženo — svoje vlastito uništenje.

Tragedija Srbije je plod ruske politike, koja tamo od ubojstva kneza Mihaila pa sve do avgusta 1914. godine provodi sistematski nutarnje i vanjsko krvarenje te nesretne zemlje.

Zaista, svjetski rat, u kojem je Rusija Srbiji dodijelila ulogu provokatora, daje ovoj brošuri nepoznatog ali dalekovidnog srpskog bivšeg diplomate pravo, da bude aktuelna i sada vremena.

CIJENE OGLASIMA:

Osmilina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetara, retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmilina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetara, retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA
DIPLOMIрани DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57.
Specijalista za vještačke zube u zlatu i kaučuku po najboljoj američkoj metodi. Izrada solidna. Materijal najbolje kakvoće. Prima od 8—12 i 2—6 sati po podne. 33128-1

ZUBNI LIJEKAR
KRISTINA ORLUŠIĆ
stanuje Terazije br. 9.
I. sprat.
Ord. od 8—12 prije podne, i od 2—6 poslije podne. 33128-1

Specijalista za kožne i venerične bolesti
Dr. Milivoje G. Cermanović
prima od 1—3 poslije podne.
Kralja Aleksandra ul. 61. 33475-1

Kupovine i prodaje.
Na prodaju
odmah jedna teza kafanska ili dućanska sa stelažom. Uplatiti kod K. Vujić, Kralja Milana 57. 33454-2

Klaviir se prodaje
Jakićeva ul. 3. 33473-2

Prodaje se dječja kolica
bela obovana. Ista se rasla napu i kao filaker za vožnju. Hilendarska ul. 16. 33491-2

Još kroz 2 dana
dajem sapun užički, na veću količinu i uz solidnu cijenu, u Hotel Post, kod portira 33488

Stanovi.
Traži se:
lijep stan sa 4 sobe, predobijem i ostalim udobnostima u sredini varoši, potreban je odmah. Obratiti se uredništvu ovoga lista. Pod znakom „lijep stan“ 33418-4

Jedna od novih kuća
sa četiri sobe, predobijem kuhinjom, smeoćinom, sobom za mladiće, odjeljenjem za pranje rublja, potpuno zasebna, izdaje se pod kirijom u Bitojskoj ulici. Obratiti se Ratarska ulica 24. 33459-4

Pod kiriju
izdajem jedan zaseban stan sa 4 odjeljenja u Studenčskoj ulici 44. Mišo Z. Jovanović, advokat, Kosmajka ulica 10. 33440-4

Izdaje se pod kiriju
jedna elegantna soba sa zašćenim ulaskom, svima udobnostima i poslugom. Za obavljanje obratiti se uredništvu ovoga lista pod znakom „Elegantan stan“ 33469-4

Razno.

Javna blagodarnost.

5. oktobra operisan sam u Civilnoj bolnici. Smatram za svoju najveću dužnost, da svesrdno blagodarim gospodinu Dru. Johanu Roški, operateru, koji me je operisao, šefu bolnice, gosp. Dru. Miloradu Bančiću, koji me je obilazio blago tješio kao i milosrdnoj sestri gospodini Mici Kokić, koja me je dan i noć njegovala.

Svima ponovno srdačno blagodarim ovim putem, pošto im nikojim drugim načinom ne mogu svu svoju blagodarnost izraziti.

Vječito blagodaran Arsenije Dišić, iz Korčice, bolničar bolnice za duševne bolesti.

Beograd 20. oktobra 1917. 33467

PIANINO

Želila bi uzeti u najam uz novčanu mjesečnu otštetu ili prema dogovoru i za namirnice. Reflektanti neka se jave u Gundulićevoj ulici broj 15. 33487

KORESPONDENCIJA.

Mihajlo Antić, Izvještava svoga oca Spiru Antića trgovca, Kursumlija i ostalu rodbinu, da je živ i zdrav i da mu je dobro. Brine što mu se ne jave pismima. Moli da mu se pozivajuć se na ovaj oglas jave preko ovih novina. A. 2758-8

Jovanu Premoviću, Geneva. Umolite molim gospodina Stevu Arimovića, Geneve, Rue des Alpes No. 4, da kao odgovor na anonsu u Beogradskim Novinama broj 287 pod „Premović 4610“ izvesti Mihajla N. Petrovića, lekara, da ču pored svih njegovih mjera predostrožnosti uzeti svoju djecu k sebi od njegovih sestara, jer ih kao mali ljudi sama da vaspita. Molim izvestiti ga nadalje neka mi pošalje kamate od mog sopstvenog novca, koga se on još nikada nije odrekao, a to za 3 i pol godine. Ne mogu dozvoliti, da moj novac šalje drugome. Svoje sam stvari uzela k sebi od Jovana Markovića, Industrijalca iz Obrenovca, — blagodarim i poštuju Zorku Dra Petrovića, rođenu Gudurić, šumadlišk ulica 17, Beograd. 33456-a

Jovanu Premoviću, Milutinu Kovatiću, Acl Dinicu, Stevi Adimoviću, Geneve. Od danas ne primam nikakvu poštu, i ne upućujte pisma ni karte na moju adresu. Andja J. Djordjević, Smederevo. — Strassburgerstr. 12. A 2758-8

Jovanu Premoviću, Geneva, za Zdravka B. Solomona, Lausanne Avenue Rambert 24. Molim Salome Russo, svestenika, da me izvesti kako se nalaze Sabela i Bili Avilaz iz Prištine, za njih će dobiti tačan izvještaj kod Davida Kohlen Benardoni, Salonique Yall-Capon (Dallé Telonia 14). Od moje familije kao i njegove. Pozdravljam gosp. Salome Russo, vas poštuju i cijenim. Nisim Josef Avilaz, Beograd, Princ Evgenija 9. 33452-8

BELGRADER ORFEUM

ZIMSKO POZORISTE
(PRIJE BOULEVARD)
ULAZ SA STRANE ZMAJEVE ULICE.
DANAS
u 8¹/₂ sati u večer
VELIKA PREDSTAVA
FENOMENALNOG RASPOREDA
ZIMSKJE SEZONE.

PLANET! Kralj topova.
Louise Wanthaler „lijepa Barbara“.
Villany 2 Neumanna 2
virtuoskija sa klavirskom i zvončicama
MYRTIS u svojim novim originalnim igrama.
Tom i Džak komičari.
René pl. Perlaky, njemačko-magjarska umjetnica u predavanju.
Nedjeljom poslije podne znatno spuštene cijena.

Novo!
HOTEL CARIGRAD
Novo!
preko puta željezničke stanice
potpuno je renoviran, i snabdjeven sa najmodernijom kuhinjom.
Izdaje hranu kako u hotelu tako i izvan hotela. Prima na hranu uz mjesečnu odštetu po najumerenijoj cijeni.
Toči najbolja domaća i stara vina.
Tko želi dodro jesti i piti neka dodje samo kod Carigrada. 33460
Posluga brza i tačna.

OGLAS.

Moja sestrčina Tinka Milanović stara 10 godina, odbegla je 21. ovog mjeseca prije podne neznano kuda. Moli se svaki onaj ko bude o istoj što saznao, da javi najbližoj vlasti ili meni lično, gdje će dobiti nagradu. Ona je smedja, a na sebi je imala haljinu od porheta i smedje čarape i sandale na nogama i crna ksecelja. 33480

Mara Vujičić
Topčiderska ul. br. 63.

Lijep i čist ten lica postignete samo u našem
Salonu za njegu lica i kože
masažom lica, koju izvršavamo prokušanom metodom najnovijim aparatima pomoću električne svjetlosti, pare i elektrike.
Masaža lica — njega noktiju — njega ruku — njega grudi — njega kose — depilacija.
SALON ZA NJEGU LICA I KOŽE
33293 Kralja Milana ulica 61. (I. sprat).

GRAMOFONSKKE PLOČE
izvirane, naprsnute i polomljene parčice kupuje i vrši opravke gramofona
1. Elektro-Mehanička radionica
Milutina S. Markovića, Beograd
Terazije broj 8. (u dvorištu). 961

Cojana postavljena kućna obuća!
Ženske i muške u svima veličinama, od 22 do 40 kruna.
Ženske, muške i dječije obuće od boksa i ševra, plitke i duboke, dobrog kvaliteta, preporučuje stovarište obuće
RADIOVOJA SAVIN I DRUG
Knez Mihajlova 7 — parod „CARA“
Preporučuje se mušterijama da se požura nabaviti čojana kućna obuće dok još veliki izbor traje. 33388

BAZARE
najnoviji jesenji
Elite K 6.—
Wiener Modeschau K 4:50
Mode für ALLE K 4.—
Wiener Modezeichner veliki (samo za kostime) K 14.—
Wiener Modekunst K 7:50
Wiener Modelle K 3.—
Grosse Mode K 4.—
Elegante Frau K 5.—
mogu se dobiti u
„Rijazuri Napredak“
Beograd,
Knjaz Mihajlova 9.
Iz unutrašnjosti novac napred upućenim slati 10:80 poštarine dodati.

1 do 2 dobro namještene sobe traž samac odmah ili docnije.

Uslov najveća čistoća, Moderna kuća sa kupatilom ima prvenstvo. Dopisi pod „Direktor Banke 596“ na uredništvo Beogradskih Novina. 33495

G. IDELSON
OPTIČARSKA RADNJA
Beograd, Knez Mihajlova 21.
Veliki izbor cvikera, naočara, torijona i t. d., u duble zlatu, srebro i kornjači. Savjesna izrada naočari po ljekarskom uputstvu. Stovarište fotoaparatima i materijala za fotografije. Sopotna radionica sa električnom snagom. Stovarište hirurjskih instrumenata i bandaza. Izrada ortopedskih aparata i sternih. 33867

Obuće
ženske, muške i dječije.
Sandala, Papića, Blokeja, Šnura i krema za obuću
prodaje na tuče i na par
Obućarska radnja
Miloša Savića
Kolarčeva ul. br. 10. Beograd.

Izvještavamo srodnike i prijatelje, da ćemo našoj miloj i nikada neprežaljenoj

Desanki (Desi)
stud. slikarske škole,
davati godišnji pomen u crkvi na Novom Groblju, u četvrtak 25. oktobra ove god. u 10 sati prije podne.
Beograd, oktobra 1917. 33479
Ožalošćena porodica:
otac Stevan pl. Nikšić Lala; mati Jevtimija; sestre: Teodora, Kosanka, Emilija i Olga; brat Konstantin (Kokan).

Ožalošćena porodica daje svojoj dragoj i neprežaljenoj kćeri i sestri

† OLG I

supruzi Bore J. Radivojevića, željeznički činovnik,
šestomjesečni pomen u četvrtak 25. o. m. u Vaznesenskoj Crkvi u 10 sati prije podne.
Beograd, Kralj Milana 124.
Vječito ožalošćeni: mati Milka J. Obradovića; brat Milan; sestra Mara i ostala rodbina. 33489